

NEDEN VE NASIL BİR ÖZELEŞTİRİ?

Yoldaşlar,

Partimiz, bugün çok önemli sorunlarla karşı karşıyadır. Önümüzde, sınıf mücadelesine önderlik etmek amacıyla çözmek zorunda olduğumuz bir sorunlar yumağı mevcuttur. Şu açık bir gerçektir; ne objektif durum ne de subjektif durumumuz, sorunların hepsinin üstesinden gelebilmemiz için uygun değildir. Bundan dolayı, geleceğe hizmet etmesi açısından, diğer sorunların çözümünü kolaylaştırması açısından, bütün güçlerimizi üzerinde seferber edebileceğimiz bir halka tesbit etmek zorundayız. Yani, önümüzdeki sorunlar yumağını çözmek için nereden başlamalıyız. Kanımızca, bu halkayı doğru veya yanlış tesbit etmek, Partimizin geleceği açısından hayati bir öneme sahiptir. Çünkü; bu halkayı doğru tesbit edip, bundan işe başlamazsak, dört bir yana yumruk sallar, mevcut gücümüzü ve birikimimizi çarçur eder ve onu, Partimizin geleceği için maddi bir güç haline getiremeyiz. Aynı zamanda, sorunlar yumağı içerisinde boğulup gideriz. Birçok sorun, birçok çelişki ile karşı karşıya olan bütün komünist partilerinin, bu sorunları alt etmede bu çelişkileri çözmedeki yöntemi budur.

Peki bizim için bu hayatı halka nedir? Bu soruya tartışmasız ve kesin bir dille, "Partimizin geçmişini doğru bir tarzda değerlendirip, hata ve zaafardan doğru dersler çıkarıp, bu dersleri bilgi birikimi haline getirip onu gelecek için maddi bir güç haline getirmektir" diye cevap vermek, hiçte yanlış olmaz. Yani, çözüm için kavranması gereken esas halka özeleştiridir.

NEDEN ÖZELEŞTİRİ?

Yukarıda söylediklerimizin ışığı altında ele alırsak, "12 Eylül'le birlikte girdiğimiz yeni "dönem"de; devrimin yenilgisi, Partimizin, düşman saldırıları karşısında kitleleri yeni bir mevzide, farklı örgüt ve mücadele biçimleri, araçlarıyla bu saldırıya karşı harekete geçirememesi, bunun sonucu olarak kitlelerle bağlarımızın zayıflaması ve kopması, ağır örgütsel yaralar almamız birçok kadronun, sınıf mücadelesinin en zor dönem ve alanlarda (ör: işkencede) Partimizin komünist çizgisine yaraşır bir tavır koymaması, bizi ve yığınları ister istemez "neden" diye düşünmeye sevk etti. Daha dikkatli bir yaklaşım gösterince, bu "neden" in kapsamının bugünle sınırlı olmadığı, aynı zamanda geçmişle bağı içerisinde ele alınması gerektiği, giderekte daha açık bir tarzda ortaya çıktı.

Geçmişte söylediklerimizi neden yerine getiremedik. Aldığımız bir dizi karar neden bir kağıt parçası olmaktan öteye gidip, hayata geçirilemedi. Gerilla savaşı neden başlatılmadı. Lenin yoldaş "Biz partiyi söyledikleri ile değil, yaptıklarıyla değerlendiririz." Halkımız şunu söyler; "ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz." O halde, bizim teorimiz ile pratiğimiz arasındaki ayrılığın nedeni ne idi. Kendimizi Lenin'in ve halkımızın söylediklerine göre değerlendirirsek, nasıl bir sonuca varırız. Sorun bütün bu uzayıp

giden nedenler zincirine yenisini ekleme sorunu değildir. Elbette bu nedenler önemlidir. Fakat bundan daha önemli olan birşey var. O da; bu nedenlere doğru cevaplar verebilmektir. Eğer bunu başarabilirsek, adına layık bir özeleştirici yapabilirsek, gelecekte umutla sözedebiliriz Sınıf mücadelesine önderlik konusunda bir komünist partisinin üzerine düşen görevleri yerine getirebiliriz. Bunun tersi Partimizi ölüme götürür, bunalımını derinleştirir ve komünistleri, çok daha geri bir noktadan işe başlama zorunluluğu ile karşı karşıya bırakır. Bu da, Türkiye devrimi ve proletaryası için olmaması gereken bir kayıp olur. Öyle ise;

NASIL BİR ÖZELEŞTİRİ

Her şeyden önce, şu soruya cevap vermek zorundayız. Özeleştiriden ne anlıyoruz, nedir özeleştirici? Bu soruya doğru bir cevap veremezsek, özeleştirmenin anlamını yeterince ve doğru kavrayamazsak, daha işin başında iken tökezleriz.

Özeleştirici bir karalama faaliyetimidir. Geçmişini inkarmıdır? Yanlış kararların yerine, doğru kararları geçirmek midir? Sadece (yani bir karar değişikliğinden mi ibarettir?) bir mahkum etme veya aklamaya faaliyeti midir?

Bilindiği gibi, Partimiz, birçok kereler "özeleştirici" yaptı. Özellikle I. ve II. Konferansın özeleştirmeleri bunların en detaylılarıdır. Fakat, her seferinde bu özeleştirmeler "sorun" yarattı. (Tabii burada bahsettiğimiz ileriye dönük sorunlar değil). Bu özeleştirmeler ileri atılımlara yol açmalarının yanı sıra, önemli zaaf ve eksiklikler taşıyor. Bu yanlışlarıyla da, gerilememize hizmet ediyorlardı. Bunun nedeni de özeleştirici- anlamının ve öneminin yeterince kavranamamasıydı. O halde nedir özeleştirici.

Kısaca özeleştirmeyi; "bir şeyi, bir olguyu, bir olayı, bir tavrı, bir kararı, onu çevreleyen koşullar içerisinde ele almak, zaman ve mekan kavramını gözardı etmeden, onların içindeki olumlu ve olumsuz öğeleri ayırtmak, olumsuzları mahkum etmek, olumluyu soyutlamalarla (genellemelerle) bir bilgi birikimi haline getirmek ve o birikimi bugün ve gelecek açısından kullanmaktır" şeklinde tanımlayabiliriz. (Tabii her tanımın içinde belli eksiklikleri taşıyabileceği kaydıyla). Doğru ve yanlış, olumlu ve olumsuz soyut kavramlar değildir. Bunlar kendilerini çevreleyen koşullarda ve somut duruma göre ele alınırlarsa, gerekli anlamı kazanırlar.

Özeleştirmeye iradeci olmak en önemli yöntem yanlışlarından biridir. İradecilik, somuttan kopuk bir istemciliktir, gerçeğin yerine kafalardaki hayali şatoları geçirmektir. Halbuki, istemler somut durumla uygunluk arz ettikleri ölçüde gerçeklik kazanırlar, bunun tersi hayalciliktir. Doğrudur, "kendi tasarımlarının, kendi fikirlerinin vb. üreticileri, insanlardır, ama gerçek, faal kendi üretken güçlerinin ve bunlara tekabül eden ilişkilerinin, alabilecekleri en geniş biçimlerde dahil olmak üzere, belirli bir gelişmesiyle koşullandırılmış insanlardır." (Marks, Felsefe incelemeleri, Syf: 85 -abç)

"Tarihi insanlar yapar, kararları insanlar alırlar, bu kararların hayata geçirilip geçirilmemeside onların işidir.["] Fakat bu, sınıf mücadelesinin, iradenin karşısında objektif olarak varolan kararlarından, tecrübeden, belirli bir seviye birikiminden, iç ve dış koşullardan bağımsız olarak da alınamaz. Çünkü "materyalist tarih anlayışına göre, tarihte belirleyici etken, son aşamada, gerçek yaşamın üretimi ve yeniden üretimidir." (Engels, age, Syf: 184)

"Kendi tarihimizi kendimiz yapıyoruz, ama herşeyden önce belirli öncülerle birlikte ve çok belirli koşullar içinde bütün öteki koşullar arasında en sonunda belirleyici olan iktisadi koşullardır." (Engels, age. Syf: 183 –abç)

İnsanların bilinçleri, iktisadi koşulun dışında olan fakat objektif olan bir dizi durumlada koşullandırılır. Eğer bütün bunları kavrayamazsak, göstereceğimiz iradeci bir yaklaşımla, partinin geçmişini, yaptıklarını, mücadelesini bir çırpıda inkar eder ve kolaylıkla onun yakasına birtakım anti-Marksist yaftalar asıp, inkarcılığa düşebiliriz. Örneğin, soyut olarak ele alındığında, Gerilla Savaşının başlatılmaması, katı bir sağcılık olarak nitelendirilebilir. Halbuki, yapılması gereken, önce, genel olarak gerilla savaşının başlatılmasının koşullarını doğru bir şekilde tahlil etmek, daha sonra bunu, objektif ve subjektif koşullarla birlikte ele alıp, somut durumda değerlendirmektir.

Böylesine iradeci bir yaklaşım özeleştiride, olumluların görülmesinin önünde engel teşkil eder ve olumlularında, olumsuzlarla birlikte mahkum edilmesine yol açar. Bu da sonuçta, partinin on yıllık bir bikimini gelecek için kullanmamızı engeller. İnkarcı eğilime yataklık eder, bizi silahsızlandırır. Özeleştiriyi, bir karalama ve sadece mahkum etme derekesine düşürür.

Soruna yalnız başına böyle yaklaşmak yetmez. İradeci davranmamak gerekir, ama, kendiliğindenci ve kadercide olmamak lazım. Böylesine bir yaklaşım özellikle bugün ihtiyacını yeterinden fazla hissettiğimiz, bilincin dönüştürmedeki rolünü inkar eder ve bizi sorunların ve sınıf mücadelesinin arkasına takar. Hastanın başında dövüne dövüne ağlamaktan öteye hiçbir şey yapmamayı körüklemek, bu da sonuçta bizim, hastanın ölümüne yardımcı olmamız anlamına gelir. Ve bizi, "ne yapalım, biz istesekte istemesekte bu hatalar olur," anlayışına götürür. Böylesine bir anlayış ve bakış hataları görmemizi engeller ve partinin önder rolünü inkara yol açar. Özellikle dikkat edilmelidir ki, kendilerini aklamaya çalışanlar, bu yöneme sarılırlar. "Gerçekte, pratik materyalist için yani komünist için sorun, mevcut dünyayı devrimci bir şekilde değiştirmek, bulunmuş olduğu duruma saldırmak ve onu pratik olarak değiştirmektir." (M. Felsefe incelemeleri, Syf: 88) Belirleyici olan objektif koşullardır. "Ama siyasal koşullar vb. hatta insanların beyinlerine musallat olmuş gelenek bile kesin son verici olmasada, gene bir rol oynar." (Engels, age, syf: 185–abç) der. Engels daha önceden de şunu belirtmiştir. "...Hatta bütün bu gerçek savaşımın, savaşımaya katılanların beynindeki yansılarını, siyasal,

hukuksal, felsefi teoriler, din anlayışları ve bunların daha sonraki dogmatik sistemler halindeki gelişmeleri, hepsi tarihsel savaşımın gidişi üzerinde etki yaparlar ve birçok durumda ağır basarak onun biçimini belirlerler." (age. Syf: 185)

"Ama ikinci olarak şu var; tarih, son sonucun, her zaman sayısız bireysel iradelerin çatışmalarından açığa çıkması suretiyle gerçekleşir." (age, Syf: 185) Engels, sorunun esasını objektif koşulların oluşturduğunu söylerken, bunun diğer öğelerin hesaba katılmaması ve onların inkar edilmesi anlamına gelmediğini, bu objektif durumu, gerektiğinden fazla abartılmaması lazım geldiğini vurgular. "Gençlerin zaman zaman, işin iktisadi yanına gerektiğinden daha büyük bir ağırlık vermelerinin sorumluluğunu kısmen, Marks ve ben taşımak zorundayız. Hasımlarımızın karşısında, (hasımlar iradecidirler -bn) onların yadsıdıkları ilkeyi özellikle belirtmek altını çizmek gerekiyordu, ve o zaman, karşılıklı etkiye katılan öteki etkenlerde kendi yerlerini verecek ne zamanı, ne yeri, ne de fırsatı bulabiliyorduk." (age, Syf: 187).

Bu aktarmalardan çıkarılması gereken sonuç, bilincin dönüştürmedeki rolünün kavranması ve objektif koşullarla ilişkisinin açığa çıkarılmasıdır. Somutumuzda ise, özeleştirme bir değiştirme ve dönüştürme eylemi olmalıdır. Sadece yanlış tesbit etmek (önemlidir ama) yetmez. Doğruyu saptamak ve bu minval üzerinde harekete geçip, dönüşümü sağlamak gereklidir. Alternatif sunmak gereklidir.

Geçmişimizi, eleştirel bir yaklaşımla ele alırken, her türlü olumsuz etkiden uzak ve objektif olmalıyız. Amaç; ne kimseyi karalamak, ne de kimseyi temize çıkartmaktır. Esas mesele dürüst olabilmektir. "Ben herşeyden dürüst olmamız gerektiğine inanıyorum. Çünkü, dürüst bir tavır olmadan bu dünyada hiç bir şey başarılmaz" der Mao Zedung ve sorar "Kimler dürüştür? Marks, Engels, Lenin ve Stalin dürüştür, bilimden yana olanlar dürüştür" der. (Partinin Çalışma Tarzını Düzeltelim, Syf: 37)

Bizimde özeleştiride dürüst olabilmemiz için, geçmişimize karşı bilimsel bir yaklaşım göstermemiz lazımdır. Ön yargılarla değil, olayları, tavırları, kararları, gelişme ve geriye gidişleri, Marksizmin-Leninizmin bilimsel süzgeçinden geçirmemiz gerekir. Bu dürüstlüğümüzün ve ciddiyetimizin ölçütüdür. Mao Zedung'un söylediklerinden anlaşılabilir gibi, soyut bir kavram değildir, bilimsel ve maddidir.

Partimizde, olumsuzlukların yükünü toptan omuzlamama, bu yükü belli organların, özellikle MK'nın üstüne yıkmaya eğilimi, önemli derecede kuvvetlidir. Özeleştirme vasıtasıyla geçmişe yaklaşırken, buna, özellikle dikkat edilmelidir. Çünkü böylesi bir yaklaşım, görüş açımızı parçayla sınırlar, bütünü içindeki hata ve zaafı görmemizi önünde engel teşkil eder. Bu tek yanlı bir bakış açısıdır. Çünkü, önderlik genel yapıdan soyutlanarak ele alınamaz. Kötü bir bünyeye sahip bir partiden, iyi bir önderlik beklemek, deyim yerinde ise, saflık olur. Özellikle II. Konferansta yapılan özeleştiride bu olumsuz eğilim açık bir tarzda göze çarpıyor. Bu eğilim, sorunu önderlik derekesine dönüştürmekte ve yoldaşlarda kolaycılığa yol

açmaktadır. Sonuçta, bu zararlı eğilim, gerçek hayatla çeliştiğinde, bu seferde bir dizi yoldaşta karamsarlık gelişmekte ve bu eğilime tepki olarak (daha bir dizi etkenin yanında) inkarcı ve toptancılık doğmaktadır. Bu eğilimin bir başka olumsuz tezahüründe her şeyi önderlikten bekleme ve parti üyelerinin, üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmemesi şeklinde oluşmaktadır.

Bütün bu yukarıda sıraladıklarımızdan çıkarılması gereken sonuç şudur; sorun, ne 1. MK ne de II. MK sorunudur. Sorun, partinin bütününün sorunudur. Elbette önderliğin hata ve zaafardaki sorumluluğu birincildir. Ama bu, sorunun partinin bütününün sorunu olduğu gerçeğinin önüne çıkarılamaz. Önderlik, partinin bütününden soyutlanarak, ayrı bir varlıkmiş gibi ele alınamaz. Bu zararlı eğilimin yükünü çok çektik. Hep her şey doğru fakat pratiğe geçiremiyoruz diyerek yanıp tutuştuk. Halbuki, her şey doğru değildi. Genelde doğrudu, fakat bizim bu bakış açımız tali yanlışları görmemizi engelledi. Ve bu, olumsuzlukların, yanlışlıkların gelişip, önümüze büyük sorunlar halinde gelmesine neden oldu.

Her şey stratejik tespitlerle bitmiyor. Stratejiye hizmet eden, onu adım adım hayata geçirmeye çalışan taktikler, günlük politikalar, kısa ve uzun vadeli tavırlar saptanamazsa, stratejinin başarıya ulaşması mümkün değildir. "Taktiğin konusu nispeten kısa olan, hareketin kabarması ve alçalması, devrimin hızlanması ve yavaşlaması döneminde, proletaryanın davranış çizgisini saptamak, eski savaşım ve örgütlenme biçimleri, eski sloganların yerlerine yenilerini koyarak, savaşım ve örgüt biçimleri arasında uyum sağlayarak vb. bu çizginin uygulanması için savaşım vermektir." (Stalin, Leninizmin İlkeleri, Syf: 83-84)

Stalin'in bu sözlerini okuduktan sonra, her yoldaş kendisine şu soruyu sormalı; "Taktik["] bu kadar önemli bir role sahipken, biz ona ne kadar önem verdik. Stalin yoldaş bunuda vurgular: "Taktik önderlik, stratejik önderliğin bir parçasıdır." (age. Syf: 90)

Yani taktik önderlik sağlanmadan, sadece strateji ile devrim yapılamaz. Sadece stratejik sloganlarla siyaset yapılamaz. Şunu hiç bir zaman gözden ırak tutmayalım; Marksizm-Leninizm hiçbir mücadele biçimini reddetmez. Sınıf mücadelesinin kanunları, biçimleri, iradeden bağımsız ve objektiftir, komünistin görevi, bunu kavrayıp, sınıf mücadelesi içinde uygulamaktır.

Partimizde varolan tek yanlış bakış açısının özel yansıması, kendisini bu konuda da belirgin bir tarzda gösterdi. Strateji ile taktik arasında kopukluk yaratmaya, taktiğin sınıf mücadelesindeki önemini kavramamaya yol açtı. Çok yakında, özellikle anayasa referandumu konusunda geçirdiğimiz bocalamalar göz önüne alınırsa, durum daha da net bir şekilde görülebilir. Elbette bunu sadece anayasa referandumu konusundaki tavrımızla sınırlayamayız. Bu hata geçmişten beri bizi sınıf mücadelesine önderlik etmekten alıkoyan çok önemli bir etkidir. Özellikle 12 Eylül sonrasında değişen şartlara uygun örgüt ve mücadele biçimlerini hayata geçiremememiz (yani doğru taktikler saptayamamız) Partimize çok pahalıya mal

olmuş, devrimin ve Partimizin, olmaması gereken, çok daha ağır yenilgi ve yaralar almasına yol açmıştır. Partimizin geçmişi incelenirken, mutlaka "taktiksizliğin" nedenleri üzerinde kafa yorulmak ve soruna doğru cevaplar verilmeye çalışılmalıdır. "Devrimci" tumturaklı sözlere karşı Lenin, genellikle düpedüz günlük görevleri ileri sürerdi. Böylelikle "devrimci işgüzarlığın, gerçek Leninizmin ruhuna ve lafzına aykırı olduğunu belirtirdi." (Stalin, Len. İlkeleri Syf. 114) Bizlerde "işgüzarlığımızı["] devam ettirmek istemiyorsak, strateji ile taktik, teori ile pratik arasındaki bağı doğru kurmak zorundayız.

Bizim en zayıf yanlarımızdan biride, devrimimizin ulusal özelliklerini kavrayamamaktır. Türkiye'yi tarihi ile, kültürüyle, gelenekleriyle, geçirdiği ve geçirmekte olduğu değişikliklerle tanımak zorundayız. Örneğin, sadece devletin yapısını tahlil etmek yetmez; devletin izlediği politikayı, halkın devlete bakış açısını, onunla ilişkilerini, her somut durumda devletin izlediği veya izleyebileceği propaganda çizgisini bilmek zorundayız. Eğer bunları bilmezsek, Türkiye'yi yeterince tanımıyoruz demektir. Bütün özellikleri ile tanınmayan bir olguda, elbetteki değiştirilemez Burada karşımıza, Partimizdeki uzun geçmişiyle kaşarlanmış, güç kazanmış bir dogmatizm çıkıyor. Dogmatizm, devrimin ulusal özelliklerinin kavranmasının önünde büyük bir engeldir. O, kalıpcıdır. Herşeyi belirli kurallar ve sınırlar içerisinde görür. Diğer ülke proleterlerinin tecrübe ve deneylerinin bilimsel bir tarzda kavranmasını engeller. Durağanlığı temsil eder. Gelişmekte olanı göremez. Bu zararlı eğilim, Marksizmin canlı özünü yok etmeye çalışır. Onu, içi boşaltılmış, işe yaramaz boş bir teori haline getirir. Ülke gerçekleri kavranmadan, devrimin ulusal özellikleri kavranmadan, Marksizmin somut şartların somut tahlili olduğu gerçeğide kavranamaz.

Özeleştirici çalışmada, bu güçlü illetle kıyasıya bir mücadeleye girişmek zorundayız. Bu çok zor olacaktır. Fakat buna mecburuz.

Yukarıda değinmeye çalıştığımız şey, toplu olarak ele alındığında bir olaya yaklaşırken, nasıl bir yol izleyeceğimizi gösterir. Yani, somutta özeleştiriyi, nasıl bir perspektif ve yöntemle yapmamız gerektiğini açıklar. Bunun bütünü diyalektiktir. Diyalektik, birşeyi incelemenin en doğru metodudur. Bizde anlatmaya çalıştıklarımızı şöyle genelleştirebiliriz. Özeleştiriyeye yaklaşımımız diyalektik olmalıdır.

Burada karşımıza şu soru çıkıyor; dogmatizmi, iradeciliği, kendiliğindenciliği, tek yanlılığı nerede arayacağız? Amacımız soyut bir tarzda, bu kavramların teorik içeriğini kavramaya çalışmak değildir. Amaç, bu tür sakatlıklar taşıyan bir bakış açısının pratiğimizdeki rolünü tartışmak ve açığa çıkarmaktır. Özeleştirici, bir düzeltme kampanyası olarak ele alınacaksa, buna baştan başlamak gerekir. Bizi yanlışlıklara iten (bir dizi objektif ve sübjektif etkenin yanında) bu idi; kanımızca bunun baş nedeni, bakış açısı, düşünce sistemi sorunudur. Çünkü, olaylara doğru yaklaşmayan bir bakış açısı, ondan doğru sonuçları çıkaramaz. Şu soruyu kendimize soralım. Bir olaydan bir Dev-Yol'cu ile biz neden farklı sonuçlar

çıkarırız. Bunun cevabı, farklı bakış açısına, farklı düşünce sistemine sahip olmamızda yatar. Yani işin başı, bakış açısı ve düşünce sistemi sorunudur.

Bu nedenle, özeleştirici çalışmasının baş hedefini bu olumsuz bakış açısı ve düşünce sistemi oluşturmalıdır. Bu ilk adım atılmadan bundan sonra atılacak adımları doğru olarak atmak mümkün olmaz. Bakış açımızın düzeltilmesinde soyut bir teori düzeyinde ele alınamaz. Bu kesin bir ifadeyle, pratiğe ilişkin olmalıdır. Çünkü doğru bakış açısı, pratiğin bakış açısıdır. Bundan dolayıda özeleştirimiz pratiğe ilişkin olmalıdır. Ne söyledikten ziyade, neyi nereye kadar yaptık veya neden yapamadık[,] işte sorun budur. Özeleştirici çalışması bu gerçeğin etrafında dönüp durmamalı, tam tersine onu fethetmelidir. Bir dizi teorik sorunu tartışmak yerine, özeleştirimizde atılacak ilk adım pratiğimize ilişkin olmalıdır. Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi, Partimiz, bir dizi sorunla karşı karşıyadır. Fakat bütün bu sorunların üstesinden gelebilmesi için koşullar uygun değildir. Bu nedenle özeleştirici çalışmasını, adım adım ele alıp, sebatkar bir tarzda sürdürmeliyiz. Soruna "görevi icra" anlayışıyla yanaşmamalıyız.

Özeleştirici çalışması, örgütlü bir düzeltme kampanyası şeklinde ele alınmalıdır. Çünkü, hiç bir iş, özünde kendiliğinden başarılamaz. Bu nedenle, bütün yoldaşlar, soruna çok ciddi bir iş olduğu temelinde yanaşmalıdırlar. Özeleştirimizi, partiyi eğitmenin bir aracı olarak ele almak zorundayız. Soruna ancak böyle yaklaşırsak, özeleştirimizi pratiğe hizmet eder bir hale getirebiliriz. ".....Proleter partilerinin özeleştirimisi, kendi yanlışlarından aldıkları derslere dayanarak eğitimi zorunlu idi: Çünkü gerçek kadrolar, gerçek parti önderleri bu yoldan yetişebilirler." (Stalin Leninizmin tikeleri, Syf: 18) der Stalin yoldaş. Bu, özeleştirimizin itici bir rol, geliştirici bir rol oynamakla mükellef olduğunun en açık ifadesidir. Sadece durumu tespit etmek yetmez, ona saldırmak, bu yolla onu dönüştürmek gereklidir. Bu başarıldığı taktirde ancak, özeleştirici tarihi misyonunu yerine getirebilir.

Bütün bu söylediklerimizden çıkarılması gereken sonuç; özeleştirimizin, aynı zamanda sınıf mücadelesinin siyasal sorunlarını çözmeye yönelik olmasıdır. Özeleştirimizin ileriye dönük olması burada somutlaşır. Bunu başarabilmek içinde bu çalışmayı, 12 Eylül dönemi, yenilgi ve bugünün ihtiyaçları temelinde ele almalıyız. Hareket noktası budur. Elbette hareket noktasının bu olması bizim geçmişle bağ kurmamızı, bugünle dün arasındaki ilişkiyi kavramayı engellememelidir. Doğru olan pratikten, canlı sıcak ve ihtiyaç olandan hareket etmektir. Yoksa Partimizin tarihini, düz bir periyot halinde meydana gelen olaylar zinciri şeklinde inceleyemeyiz, kavrayamayız. Bugünden yola çıkıp, bunu dünle birleştirmek gereklidir. Doğru yöntem budur.

Meseleye böyle baktığımızda, pratikte üzerinde tartışılıp, kafa yorulması gereken noktalar esas olarak, taktik, örgütlenme ve mücadele biçimleri, ittifak ve eylem birlikleri, kitlelere siyasal önderliğin nasıl yapılacağı, parti ve çevre ilişkisi, sonuçta kitle çizgisi konularında odaklaşır. Bu aşamada, yukarıda sıraladığımız

sorunların üstesinden gelebilmek, geleceğin yolunu açmak ve diğer sorunların çözülmesini kolaylaştırmak anlamına gelir. Bu görevlere ilişkin olarak SBKP(B) tarihi, Ne Yapmalı, Sol Komünizm, Partinin Çalışma tarzını düzeltelim, kitle içinde parti çalışması adlı kitapların incelenmesi özel bir öneme sahiptir.

Şunuda ihmal edemeyiz: Türkiye'deki durum dünyadan bağımsız değildir. Türkiye komünistlerinin sorunları, Dünya Komünist hareketinin içinde bulunduğu sorunlardan soyutlanarak ele alınamaz. Stalin yoldaş şöyle der: "Eskiden proletarya devrimine hazırlık döneminin ön koşullarının tahlili, genellikle tek başına ele alınan, şu ya da bu ülkenin ekonomik durumu bakımından yapıldı. Şimdi artık sorunun bu tarzda ele alınması yetersizdir. Şimdi sorunu, bütün ülkelerin yada ülkelerin çoğunluğunun ekonomik durumu açısından, dünya ekonomik durumu bakımından ele almak gerekir. Çünkü, ülkeler ve ulusal ekonomiler, kendi kendilerine yeter birimler olmaktan çıkmışlardır." (Leninizmin İlkeleri, Syf: 30)

Yani bizler tek başına Türkiye'yi bilmekle, Türkiye'nin içinde bulunduğu durumu incelemekle sonuca ulaşamayız. Dünyadaki gelişmeleri, değişimleri ve bunların Türkiye'ye yansımalarını ele alıp, parçayı bütünle birlikte irdelemek zorundayız.

Yapabileceğimiz bu alandaki bilgilerimizi giderek derinleştirmek, genelde olsa mevcut durumla olan ilişkisini ortaya koymaktır. Dünyada ML'lerin içerisinde bulunduğu bunalımın bizdeki yansımalarını kabacada olsa ele almaktır.

ÖZELEŞTİRİ ÇALIŞMASINDA TEORİNİN ÖNEMİ:

Lenin yoldaş, "yalnızca, öncü savaşçı rolünün en ileri teorinin kılavuzluk ettiği bir Parti ile yerine getirebileceğini" (age) belirtir. Şunu önemle belirtmeliyiz ki, Partimiz, bir dizi hataya teorik seviyesinin sığılığında, kavrayışının yetersizliğinden düşmüştü. Bir dizi etkenin yanı sıra, bu etkende çok önemlidir. Bununda objektif koşulları vardır. Çünkü, yenilgiden sonra, çizgiyi oluşturan önder kadrolar, pratikte ortadan kalktığı için, Parti çizgisini savunan, Partiyi yeniden inşa göreviyle karşı karşıya olan yoldaşlar, çoğunlukla genç, tecrübesiz yoldaşlardı. Bunlar, savundukları ve uygulamaya çalıştıkları çizgiyi yeterince kavrayıp, özümleyememişlerdi. Bu da, işleri sarpa sarıyordu. Objektif durum, gelişen solculukla, teorinin önemini küçümsemeyle birleşince, işler daha da sarpa sardı. I. MK döneminde, içe dönük olarak yürütülen faaliyetin, teorik seviyenin yükseltilmesinde payı vardır. Fakat (bu) yeterli verim elde edilememiştir. 12 Eylülle birlikte, içine girdiğimiz yenilgi ortamı, hem teorik kavrayışın derinleştirilip geliştirilmesini, (bir dizi objektif ve sübjektif nedenden dolayı) engellemiş, hem de teorik olarak parti standartlarına göre yetkinleşmiş yoldaşlar düşmanın eline geçtiği için, seviye giderek gerilemiştir. Bu durum, somutta teorinin önemini bizim için her zamankinden fazla artırmıştır. Bu, somutun gerçeğidir. Parti yayınlarını izleyen her yoldaş, durumun farkına kolaylıkla varabilir.

Mao Zedung yoldaş şunu vurgular. "Nisbetentam bir bilgiye sahip olmadan, devrimci çalışmayı iyi bir şekilde yürütmek imkansızdır." (Partinin Çalışma tarzını düzeltelim, Syf: 30) Buna, Stalin'in şu sözlerini eklemekte fayda vardır. "Çünkü harekete, güvenliği, yönünü belirleme gücünü ve olayların iç bağıntılarının anlaşılmasını, teori ve yalnız teori sağlayabilir. Çünkü teori ve yalnız teori, yalnızca sınıfların bugün hangi yönde ve nasıl hareket ettiklerini değil, aynı zamanda bu sınıfların, en yakın bir gelecekte, hangi yönde ve nasıl hareket edecekleri pratiğini anlamamıza yardım edebilir." (Leninizmin ilkeleri, Syf: 24-25) Yani teorinin görevi yalnızca bugünün sorunlarını çözmek değil, aynı zamanda geleceğinde yönünü belirlemek, onu aydınlatmaktır.

Bu alıntılar, Partimizin geçmişi ve içinde bulunduğumuz durumla uyum içerisinde yorumlanmaya çalışılırsa, Partimiz açısından teorinin önemi yeterince açığa çıkar zannediyoruz. Partinin kaderini belirleyecek olan özeleştirici faaliyetinin doğru bir şekilde yürütülebilmesi ve ondan ileri atılımı sağlayacak sonuçların çıkarılabilmesi için yeterli bir teorik seviye gereklidir. Yoldaşlarımızda genellikle pratiğin rolünü abartıp, teorininkini küçümseme eğilimi kuvvetlidir. Doğrudur, teorinin kaynağı pratiktir, fakat bu teorinin tekrardan pratiği yönlendirdiği gerçeğini inkar etmemizi veya küçümsememizi gerektirmez, Herşey somut koşullara göre anlam kazanır. Bazı yoldaşlar kalkıp Engels'in "doğru atılmış her pratik adım, bir dizi programdan daha önemlidir" şeklindeki sözlerini bu düşüncemize karşı çıkabilirler. Fakat o yoldaşlar, Engels'in söylediği bu sözleri somut koşullardan bağımsız ele alıyorlar demektir. Engels bu sözleri, pratik adımların hayatîyet kazandığı bir dönemde sarfetmiştir. Bu somutta o sözleri, Lenin yoldaşın şu ünlü sloganıyla tamamlayabiliriz. "Devrimci teori olmadan, devrimci pratik olamaz."

Bizlerde özeleştirici faaliyetini doğru bir şekilde sürdürmek, partinin önünde duran sorunlar silsilesini çözmek için, Partinin teorik seviyesini yükseltmek zorundayız. Fakat bu görev, ülkemizin somut koşullarında daha büyük zorlukları göğüslememizi gerektirir.

Ülkemiz, yarı-sömürge, yarı-feodal karakterinden ve diğer nedenlerden dolayı, kültürel alanda önemli ölçüde geridir. Bu da, önemli ölçüde işimizi zorlaştırmaktadır. Mao Zedung şöyle der: "İşçi ve köylü kökenli kadrolarımız, ilk önce temel bir eğitimden geçmelidirler." (Partinin Çalışma Tarzını Düzeltelim, Syf: 30) Biz bunu, her sınıftan gelen kadrolarla daha da genelleştirebiliriz. Bu hem genel olarak ML'yi okuyup incelemek, hem de kültürümüzü, kavrayış düzeyimizi yükseltmek anlamına gelir. Kültür, lüks bir lokantada nasıl yemek yiyileceğini bilmek, ya da lüks bir balo veya partide nasıl davranılacağını bilmek değildir. "En genel anlamda kültür, insanın toplumsal olarak öğrendiği, edindiği bilgi, sanat, gelenek-görenek, yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür.... Kültür oluşum olanaklarının düzeyi demektir ve bu düzey oluşuma eğilimi olanın hareketi tarafından yaratılır. Kültür önceden veri değildir. Ve veriye dönüştüğü her noktada yaşabilmesi için, henüz veriye dönüşmemiş bir iklimi

gereksinir. Kültürün yasalar nıda kuşatan bir hayat tarzı bütünlüğü olduğunu hep akılda tutmak gerekir." (Bilim ve Sanat)

Marksizmi-Leninizmi veya herhangi bir bilimi kavramanın ön koşulu belirli bir bilgi düzeyine sahip olmaktır. Bu da, en genel bir tarzda ifade edilirse, belirli bir kültür düzeyi ile mümkün olur. Bu nedenle tüm yoldaşlar kültürel düzeylerini yükseltmek için önemli çaba sarfetmelidirler. Kavrayış düzeyi kültürel düzeyle yakından ilintilidir. şuda bir gerçektir ki .yoldaşlarımızın büyük bir çoğunluğu bu gerçeği ya görmüyor ya da ona gereken önemi vermiyorlar. Biraz ciddi düşünen yoldaşlar, şu çelişkiyle karşı karşıya olduğumuzu rahatlıkla görebilirler, özeleştiri faaliyetinden gerekli sonucu alabilmemiz için belirli bir teorik seviye şart. Fakat biz geriyiz, bu geri seviye ile, bu faaliyetten gerekli sonuçları nasıl alabiliriz? Bu soruyu, özeleştiri kampanyası, aynı zamanda teorik seviyemizi yükseltmenin bir aracı olmalıdır şeklinde cevaplandırabiliriz. Bu yukarda söylediklerimizle görünürde büyük bir çelişki arzeder fakat, bu doğru değildir. Sorun yazının gidişatı içinde daha rahat anlaşılır zannediyoruz. Bu ilişkinin kavranmasına bağlıdır. Bu gerçeği Dimitrov yoldaş şöyle dile getirir. " ğrenip savaşmalı, savaşıp öğrenmeli."

0 halde, teoriyi incelemenin ve seviyemizi yükseltmenin yolu nedir? Bu soruya cevap vermek için, otoritelerden kısmen uzun aktarmalar yapacağız.

"Kuşkusuz ki, teori, devrimci pratiğe bağlanmadıkça, amaçsız kalır. Tıpkı yolu devrimci teori ile aydınlatılmayan pratiğin, karanlıkta el yordamıyla yürümesi gibi. Ama teori, devrimci pratik çözülmez bir bağlılık halinde gelişince, işçi hareketinin büyük bir gücü haline gelebilir." (age, Syf: 24) Stalin yoldaş, ayrıca, teori ile pratiğin birliğinin gerekliliğinin önemini şöyle vurgular; "Birincisi, ikinci enternasyonalin teorik doğmalarının, kitlelerin devrimci savaşının ateşinde, canlı pratik eyleminde işe yarayıp yaramadıklarını sınamak, yani teori ile pratik arasındaki kaybolan birliği kurmak, teori ile pratik arasındaki ayrılığı birliğe çevirmek zorunda idi. Çünkü devrimci bir teori ile donatılmış, gerçekten proletaryaya özgü bir parti, ancak böyle yaratılabilir. " (age, Syf: 18)

şimdide Mao Zedung yoldaştan konuya ilişkin aktarmalar yapalım.

"  nc  olarak; uluslararası devrimci tecrübenin Marksizmin-Leninizmin evrensel gerçeğinin incelenmesini ele alalım. Bir çok yoldaş ML'mi devrimci pratiğin ihtiyaçlarını karşılamak için değil, sırf inceleme yapmış olmak için incelemektedirler. Bunun sonucu olarakta, okumakta, ama okuduklarını hazmedememektedirler." (P'nin alışma Tar. Düz. Syf: 6-7)

"Bu tavırda (yani subjektivist -bn) olan bir kimse, ML teoriyi soyut olarak ve hiç bir hedefi olmaksızın inceler." (syf: 10) "Bu tavırda olan kimse, ML teoriyi, in devriminin gerçek hareketiyle bütünlemek ve bu teoriden, in devriminin teorik ve taktik meselelerini çözecek tutumu, bakış açısını ve metodu çıkarmak için inceler. Bu amaçla, yoldaşlarımızın bütün dikkatini bu pratik meselelerin

araştırılmasına ve incelenmesine yöneltmeliyiz. Yoldaşlarımızın şunu anlamalarını sağlamalıyız: Komünist partinin önder organlarının başlıca iki yanlı görevi, şartları bilmek, ve politikada ustalaşmaktır, birincisi; dünyayı bilmek, ikincisi ise dünyayı değiştirmek demektir...." (Syf: 14-15).

"Yoldaşlarımız ML'mi gösteriş olsun diye, ya da gizli kalmış bir yanı olduğu için değil, sadece ve sadece proletaryanın devrimci davasını zafere götüren bilim olduğu için incelediğimizi anlamalıdır." (Syf: 33)

Bu aktarmalardan sonra, sorunun yeterince aydınlığa kavuştuğunu zannediyoruz. ML[,] entellektüel bir bilgi boşluğunu doldurmak için öğrenilmez. Onun incelenip öğrenilmesinin nedeni, dünyayı değiştirmede bir eylem kılavuzu olmasındadır. Özeleştirici faaliyeti, ileriye dönük bir değişme ve dönüştürme aracı olarak kavranıyorsa, teorik seviyemizi yükseltme, somutta bu amaca hizmet etmeli ve bu pratik faaliyetle içiçe ele alınmalıdır. Bu da, teori ile pratiğin birliğinin doğru bir biçimde, pratiğin ihtiyaçlarına göre ele alınması ile olanaklı olur. Yoksa, kendimiz, YD hizibi gibi pratik ihtiyaçtan kopuk bir şekilde, ML'nin evrensel ilkelerini kavrama faaliyetiyle deva bulmaz. "Ayrıca dünyayı bilmenin tek amacı, onu değiştirmektir. Çoğu zaman doğru bir fikre maddeden bilince, sonra tekrar maddeye; yani pratikten bilgiye, sonra tekrar pratiğe geçen sürecin birçok kereler tekrarlanmasıyla ulaşılır. Bu nedenle, yoldaşlarımızın diyalektik materyalist bilgi teorisi ile yetiştirilmesi gerekiyor. Böylece, bunlar, düşüncelerine doğru bir yön verirler[,] araştırma, inceleme ve deneyimlerimizi özetlemede ilerlerler, güçlükleri yenerler, daha az hata yaparlar, işlerini daha iyi görürler." (Mao Zedung, Teori ve Pratik. Syf: 118)

Devrimci teorinin, değiştirme eylemine bağlı olarak ele alınması genel gerçeği, Partimiz açısından ele alındığında, her somut durumda özgüllükler arzeder. Bu esasta o somut durumda öğrenip geçmişimizi incelemek, geçmişimizi incelerken öğrenmek anlamına gelir. Fakat bu öğrenme ve seviyeyi yükseltme faaliyeti, sadece birkaç organın işi değildir. Bu da başarılı olmak için, partinin yoldaşlara perspektif sunması, belirli bir plan ve program doğrultusunda bütün parti organlarını harekete geçirmesi gereklidir. Bunun aracı da, pratiğe ve ihtiyaca hizmet eden çeşitli araştırma ve inceleme kampanyalarıdır.

Burada şunuda vurgulamak gerekiyor. Bazı yoldaşlar herşeyi organ toplantılarında halletmeyi düşünüyorlar. Bu yanlıştır. Teorik seviyenin yükseltilmesinde, organ toplantılarındaki "okumalarla" gerçekleştirilemez. Toplantılar; bu faaliyete yol gösterildiği, onun sonuçlarının değerlendirildiği yerler olmalıdır. Bundan dolayı, "bireyselliğin" rolü küçümsenmemelidir. Hele belirli bir seviyeden sonra, bireysel okuma ve incelemelerin (kollektif [sic] amaca hizmet etmesi kaydıyla) rolü esas hale gelir. Tek tek yoldaşlar, bu nedenle yükümlülüklerinin farkına varmalı ve bu yükümlülüklerini yerine getirmek için gereken çabayı göstermelidirler.

Değerli yoldaşlar;

Bu yazımızın amacı, bir bütün olarak parti özeleştirisi değildir. Amaç özeleştiriyi nasıl ele almamız gerektiği ve onun ne olduğu sorunlarını bilince çıkarmaktır. Esasta yöntem sorunlarına kısmende olsa açıklık getirmektir. Amacın böyle olması, bizi, ister istemez bir soyutluğa itti. Fakat bu, tartışmanın resmen başlatılmadığı göz önüne alınırsa, bu "soyutluğun" nedeni kavranabilir.

– GEÇMİŞİ, GELECEK İÇİN MADDİ BİR GÜÇ HALİNE GETİRMEK AMACIYLA İLERİ!

Ocak 1984